

Proponowane myśli

1. Charakterystyka obecnego /po "wielkim roku" 1989/ okresu w życiu politycznym Polski - i Europy Zachodniej:
 - a/ Polacy muszą odbudować z ruin swoje życie polityczne, struktury społeczeństwa i państwa demokratycznego
 - oprzeć te struktury na programach /podbudować programami/
 - a programy podporządkować świadomie wybranym wartościom.
 - b/ kraje Europy Zachodniej, które rozwijały się swobodnie kiedy my żyliśmy w komunistycznym przymusie, też stają przed wyzwaniem, i to podwójnym:
 - z jednej strony muszą podejmować decyzje, dotyczące ściślejszej integracji w ramach Wspólnoty Europejskiej
 - z drugiej strony społeczeństwa wielu krajów, tak różnych, jak Włochy i Dania, RFN i Francja, wykazują znużenie dotychczasowymi formami organizacji politycznej - jakby czekały na nową inspirację, ukazanie im nowego sensu obywatelskiego współdziałania, w sytuacji, kiedy znikło zagrożenie agresją komunistycznego mocarstwa, a na pierwszym planie pozostały interesy gospodarcze, zwykle egoistyczne.
 - Mam nadzieję, że obecna konferencja przyczyni się do stawienia czoła i temu wyzwaniu; właśnie chrześcijańscy demokraci mogą mu sprostać, np. wyciągając wnioski z tezy, szeroko rozwiniętej w encyklice Centesimus Annus, że "wolność gospodarcza jest tylko jednym z elementów ludzkiej wolności." /pkt. 39/
2. Co w opisanej sytuacji możemy dać sobie wzajemnie: Polacy i działacze polityczni krajów europejskich o rozwiniętej demokracji?
 - a/ możecie nam przekazać swoje doświadczenia w kształtowaniu instytucji nowoczesnego państwa, we współpracy międzynarodowej, w przewyżnianiu wzajemnych uprzedzeń, okazywaniu międzynarodowej solidarności. Także wyniki waszych przemyśleń i doświadczeń w dziedzinie łączenia idei państwa prawnego z koncepcją podstawowych praw czło-

wieka, a również oparciu zasady państwa prawnego o prawa naturalne.

b/ my możemy wam przekazać nasz dorobek półwiekowego przetrwania reżimów totalitarnych, tradycje masowej i głębokiej ideowości i gotowości do poświęceń. A także naszą wielowiekową tradycję społeczeństwa życia narodowej, kultury narodowej - z wartościami chrześcijańskimi.

3. Uważam, że orientacja chrześcijańsko-demokratyczna jest dla Polski nie tylko bardzo istotna, ale wręcz naturalna. Cztery argumenty:

a/ właśnie owe wielowiekowe powiązanie polskiej tożsamości narodowej i państwowej z chrześcijaństwem,

b/ tradycje oparcia, którego wiara chrześcijańska i Kościół udzielały oporowi przeciwko totalitaryzmom - oparcia ideowego, ale także organizacyjnego,

c/ doświadczenia NSZZ "Solidarność", związku zawodowego nowego typu, który w swoich dokumentach programowych nawiązywał do encyklik papieskich, kierował się zasadami solidarności i odpowiedzialności za całe społeczeństwo, odrzucając postawy klasowe,

d/ w obliczu gruntownych przemian socjo-ekonomicznych, wobec postępującej szybko zmiany całej struktury społecznej naszego narodu /i rozpadaniu się dawnych więzi środowiskowych i zawodowych/ - potrzebne jest wytwarzanie poczucia wspólnoty, opartego na wartościach, które aprobeuje zbiorowość. Widzimy teraz wokół siebie potwierdzenie zjawiska, nazwanego przez Jana Pawła II: "jednostka dusi się dziś pomiędzy dwoma biegunami: Państwem i rynkiem."

--- Jestem przekonany, że właśnie orientacja chrześcijańsko-demokratyczna stwarza dla nas najlepsze szanse na takie przekształcenie aparatu państwowego i takie ujęcie żywiołów rynku w ramy prawa -- by zarówno jednostki jak i całe społeczeństwo poczuło się bezpieczniej, poczuło, że struktury publiczne służą człowiekowi a nie odwrotnie.